

սուստրայն մեթենոյ է՝ վայրինին մեջ քառա գործածությ հայ դաշին մեթենոյ պրոխուր է, իսրազ ըլլամակ ժաման մեջ 35.000—40.000 գրինիկ ապել, Սական չենք իսամարդու ոյս արագագործ թենա թե այս մեթենոյով կարուի և դրայինք ոչ ապել, թէ արգեւք զանազան դպիներ պարզացեա բայց քոյ եւ առանց իրարա հետ յարաբերակա թիւն առնենալու իւ ապաւին ։ Հայ շաբահակա պիտի ըլլամին հայ դաշին եթէ համեր խոր իւ իսամարդու զիիլ մեջ իւր մեթենոյին արագագործ թիւններն քանի ոչ նայոյ ։ Կը ցաւակցինք հաս ըրու որ չե յաջանան իւր դիմուն պատա քայլե ն ։ Հրապարակ հանձն հարի եղած առաջնութիւն ար առանց թիւններն (patent) ձեռն ըրեւեն եռոք ։ Տորտիս շնոր որ գոյին շատ ազդի վարուած է իւր դիմուն ու մեթենոյին դաշտակիւն ունեն առջ հանդիպութիւն մեթենու եւ քայլարքիւն պրա կառա նուա ափողն ք իսարուի եւ իւր համարդի պր գիրներ զգաւուի ։ Սակայն կը հարեւեն թիւններ թիւն թէ գեղ ի նորուա նամակագործ թիւն մեջ պրա ընթացքն մեջ դաշին իւր մեթենոյով փորեւ չեն այլ պահանջ ապա դրա դրա կամ մեթենոյ գործարանակիւնու ունիւն (առանց առանց գոզնութիւն յայտնելու) անօգու աշխատաթիւն ք ըլլամ, ոյլ թիւն եւ հա բացին արգիններն այսու լիս ոչ վարագարար քայլ կարուի և ըլլամ մեթենութիւն կը կազմեւ որ ոյ դիմուն շահագործեան եռեւէ ըլլամ ։

8. Կայսեր սուսանդիմին նոր լուսիք է:
Ուղափար քրիստո եւ շաւուզ իբրահիմ յանդրգելը կը
քիթիք եւ ծին հոյ համար իբրիսկրիս եւ թիթիք կամ
մանաւութիւն մը կը սորե ոյս մասին եւ Առաջանայլց
կարծե իրենց ին հոյ համեմատերավ բաւակա-
նակառ երեւութիւնն անք, որ ցաւուի է ըստ կը
հաստատուի առանց պարերեցն մասն ոչ շատ ու յառաջի պա-
տայացիք: Ասոր զատառան առայս համբաւ ամօք-
է: Մինչ առաստան գրամագիւղ քիթիք հոյ համար
վայր բաւական իթուն եւ շախաղաց պետք-
արի ուշուց կը նայի առաստան թիթիք են քի-
շատ աւելի դիրութիւն մը կը վայրէնն եւ քիշով
կը մորոցիք: Ի ու Պարտասեան ձեռարքուն և
առանձնութեան ամամթիթիք իւ հրատարակութեան,
որուն առաջին թիւն ստարագե քիթ մ'ուց այս
օրերս: Անամթերթիւ մասւն է Կավասկու Եւե-
նիկու, եւ առաջին համարն որ երես բարանաւու-
սնիք (էջ 121 + 144 + 12) կը բարձիան 268 ե-
րեսներէ: Թիթիք իւ հոյ եւ բազմացնամին իր բանա-
գակութեան մէջ կը նշանարէն երկու յօդուած՝ որ
զի՞մ ի մոտ կը շօսափին: Առաջին եւ գեղե-
անան գրչէն Հայութան կը վեցական երես շառա-
թիւնը եւ Ալյուսէ կը ասծ կանուառաւ Արքնենական
ուսու գրագետն մը թիթաւից թիւն՝ «Հայոյ Աւա-
րքուն Հաւուառայիք մէջ: Ա. Վելենայոյ Հայութիք, ի եր-
ես յօդուածներն ալ նկատելով թիթիքի ստուար
ծաւուց շատ վայրիս կերպարանն անքն, որոց ձեռա-
գիրը անշուն ոյս կերպարանց առաջ չէին: Ասնցմէ
վերընն զոր մնեն տանելու արքիթ անշեցանք եւ
որուն հետապնդէ մեր շատ լու ժամանօթ, ի բաւական
պարապ ծառաւ անքն, եւ բաւականումն տանե-

կութիւններ կու տար վյահնանկան Միսիփարեանց
վյաց՝ անոնց Հիմնադրին եւ պարագանեթեան
պատճեաթիւնն շշափութիւն՝ որ երկու (երեք) անդա-
ման՝ լոյց պարու անձնէ թիւթիւն էնթեան մէջ,
առաջաւ եւ որ ռուսական գրաբնան թիւնն ույիւնը լո-
կատառաթիւնը շափուզոց յապահէր եւ կրօնուեր
է յօքուածն՝ որ ոյց հիւպարանաց տակ ռուզնոյն
կիսարք Խաղով՝ իրաւու ոչ տուժած է իւր նշա-
ռաւութիւններ

ՀԵՂԱԳԵՎԿԱՆ ՏԵՍՈՂԻՔԱՆ
ՎՐԱՅԱ, 31 Մայիս 1900:

Անգղիս-Ծրանախատ: Պատերազմի քամօծին բախտո՞ւ իր երեսը կամաց կամաց կը դարձնէ Բուրերէն: Անգղիսացիք, որոնց յաջողութիւնն ակաւ Կիմնպրիի ազատմամբն եւ կրնիմի պաշարմամբն իրենց այս յաջողութիւնները պատեցին այլ երկու փառաւոր յախթանականերով: Փետրուար 24ին Կորնոց մետասարեայ խիստ պաշարմանէ մ'ները ստիպւեցաւ իր տանապատիկ անեղ թշնամույն քրվանդակ բանական անծնատուր ըլլալու, իր դիցավանութեամբն եւ այսափ երկար դիմադրութեամբն բաց դաշտի վրայ այնչափ ատեն կոռւելով աշխարհ ամենայն հիացընելէն ետեւ: Այս ստոյգ է որ Անգղիսացիք իրենց այս յախթանակն կը պարտին պարզապէս իրենց գօրաց քամնիթեան եւ ոչ թէ քանիթեան: Կրնիմի հետ Անգղիսացիք գերեցին եւ շորչ 3700 զինուոր եւ քանի մը խնդանոթ: Այս պատրիթեան լորջ պահ մը զիտուրերը խոլովց՝ որոն հնտեսութեամբն Էլյուսիթի պաշարումի վերցըներով (կը ստի թէ հրամանատարի մը սխալ հակացողութեան պատճառաւ) ական դէպ ի սահմաններն յետս քաշուիլ: Այսու Բիուլը կրցաւ Էլյուսիթի մննել եւ ստվալուկ անգղիսական բանակն սփոխիլ, որ ցայսօր զեր անկարող է ծառայութեան: Թէ որքանի կտորադր քրած են սովոր, հիւանդութեանը եւ թշնամոյն ոտումբերն կարծիի է տեսնել անսկէ որ մինչ Ռևայժ պաշարմաննէն յառաջ ունէր իր 13,000 զինուոր Էլյուսիթի պատրիթենէն ետեւ զանեցան հազի 8000 նորի որոն աւելի սիակն կը

Նմանէին բան պիտուրիք: Մինչ նատախ մէջ Բրուպըր կեռ ցայսօր անգործունեայ վիճակի մէջ է Ծորերտու Օրանժի մէջ սկսու կամաց կամաց յառաջանալ եւ աննշան մէկ երկու ճականներէ ետքը որոնցմէ ետքը Բուրերը միշտ կը նահանջէին Օրանժի մայրաքաղաքն Բլումֆոնտէյն հասաւ, զոր եւ գրաւեց գրեթէ առանց պատերազմիք: Այս պարտութեանց լերը ստիպեցին կեռ Կէլէնիի մէջ Բրուպան կուտու Բուրերն յետու նահանջելու, ատոնց զօրավարն Օլիվիէ գիրենք հասարելով եւ միացըներկ կրոնժի պաշարնենէն յառաջ այս վերջնոյս բովէն բաժնուող մարտիկները շուրջ 8000—10.000 հոգի սկսաւ դէպ ի հիւսիս բալել: Որոքրտու ջանաց Օլիվիէի նահանջի գիրը կտրել եւ պնդը պաշարել իսկ, սակայն Փրէնչ, որ առ այս վախճան առարուած էր՝ չկրցաւ նպատակին հասնիլ եւ ամօթանար ետ դարձաւ առանց իսկ թշնամույն հանդիպած ըլլապու: Իրը մէկ ու կէս շարթէլ ի վեր Ծորերտու ալ ուրիշ շարթում չըներ, այս իւրուժերը կը հասարէ ի Բլումֆոնտէյն, որոքիւ պատերազմական գործունէութեան (օքրանու): Կենդրոն կ'ուգէ ընել: Բուրերն իրենց ուժերը կը հաւաքեն ի Վինուրգ, Բլումֆոնտէյն հիւսիսային կողմն, որ իւր լեռնական դրիւեն իրենց պատերազմիւր եղանակին շատ նպատաւոր է: Իրաց այս վիճակին մէջ կուտու հասարակապետութեանց երկու գաներէցներն ալ դիմեցին Անգլիոյ զանցին նաշտութիւն ընելու ինդրանօք, հիմնական պայման ննելով հասարակապետութեանց անկախութեան երաշխաւորութիւնը: Անգղիական կառավարութիւնն պատասխանանց թէ հաշուութիւնը նարարու է միայն կը ին հասարակապետութեանց ամբողջապէս անձնատուր ըլլալովը, որոն վրայ երկուգաներէցներն ալ դիմեցին կարգաւ նւրապիոյ մծ պետութեանց եւ Միացեալ նահանգան զանցիներուն, որոնց նկատելով միջամոռութեան մասին Անգղիոյ հրատարակած քացարձակ ու վճռական փափաքն քաղաքավարութեամի հրաժարեան իրենց ծառայելու պատրաստականիթիւնը միշտ կը կնելով իսկ:

Աւատրիա: Անգլ-Ծրանվաալ պատերազմին մէջ Բուրերուն աննպատ դիր-

քին օգուտ քաղելով Ունի պատգամաւորը Ծէնէրէրի կուսակիցը իւր սովորական ողովն կառավարութեան վրայ արծակում մ"ըրաւ, որոն ընդհանրապէս ծանրակուութիւն շարուեցաւ: — Բոհնեմիոյ ածխոյ բովերուն գործաւորաց նկայ գործադրուն վերջացաւ այս վերջնոյս պարտութեամին, որոնք սովհապուեցան առաջուան պայմաններով լարձնալ գործն լուսիր, քանի մը տեղ միայն չնշն առաւելութեամին ներ ծեռք թերելէ ետեւ: Գործադույնին այս անյուսալի եւ միանգամայն խոճապի եւթ գործաւորաց մեծամասնութիւնն իրենց ուամկավարական առաջնորդներուն դէմ դարձուց, որոնցմէ ումանց իրապէս ալ գործաւորաց հառնութեան համա առին. վասն զի գրառած էին գործաւորներն որ ծեռք թերուած առաւելութեամիր չզունան, այլ մեծամասներ ալ պահանջնեն, ասով ունեցածներնէն ալ զրկուեցան: Այս է խոռվութեան պատճառը: — Ամսոյս 22ին Տրիենտ՝ Միրամարի պատան մէջ Աւստրիոյ գահաժառանց իշխանութիւն Ստէֆանին ամուսնաց հունգարցի կոմին մը Լոկայի իւտ: Այս ամիսունութիւնն իւր բոլոր սեսատովլ իսկ հասարակութիւնն յանկարծակի շրերաւ, վասն զի վերջերս հասարակաց զաղոնիք իրենք շատ յաճախ տեղացի եւ օտար լրագրաց մէջ կը խօսուէր այս մասին: Մորգանեան այս ամուսնութեան շնորհի իշխանութիւնն կը մերկանայ իւր աստրիական արքիքուուոյ բովանդակ իրաւունքներէն եւ այսունետեւ պարզ կոմսուուոյ տիտղոսիւ պիտի շատանայ, եթէ որ իւր նայրն Բնդդի գիոյ թագաւորն չկարենայ հաշտեցընել իւր յնտը, որ այս ամուսնութեան բացարակապէս հակառակ էր, որմէ կրոնյա “արքայական Բարձրութիւնն, տիտղոսն պահելու շնորհ ընդունիլ: Զատկական արձակուրդի օրենքն առիթ առնելով նախարարական կէօրքէր Խորհրդարանը դարձաւ փակեց. մինչ այս Գաւառական ժողովը կը սկսին իրենց նիստերը գումարել:

Գերմանիա: Ամսոյս 19ին Բերլինի Գիտութեանց ծեմարանն իւր գոյութեան 200 ամսակը տօնեց, այս առիթի Գերմանիոյ կայսրն հանդիսական ճառ մը խօսեցաւ: — Պատգամաւորաց սենեկին մէջ կառավարութեան գեղեցիկ արուեստից

մասին առաջարկած նոր Լեռ Բայու կոչուած օրէնքը երրորդ ընթերցմանէն յառաջ յարոցուած ընդդիմութեան շնորհի օրուան ինքորց կարգէն հանուեցա, կրնայ ըստիլ որ մերժուեցա, անոր համար որ իւր շատ որոշումներով՝ զեղեցիկ արուեստից զարգացումը շատ կը ճնշէր: Այս պատճառաւ բովանդակ Գերմանիոյ մէջ բայց ի մասնաւրի Բաւիերայի մէջ մեծամծ հակացյցներ ըրին արուեստագէտը: — Գերմանիա Օսմանիան Գետութեանէն Պայտատի երկաթուուց գծին արուունտինը ծեռը ծեռ թերելէն ետեւ կը ճնշի այժմ Կ. Պոլիս-Կոստանցա նոր զերմանական հեռազրական զիմ մը հաստատել: Անգլիական հեռազրական ընկերութիւնը դնականապէս կը բողոքն իրենց իրաւանց բռնարարութիւն է բանդով եւ կը ջանան ամենայն կերպով արգելք ըլլալու իրատի ելլելուն. տեսնենք ինչ արդինք պիտի ունենայ ինդիրն:

Ոռուսիս: Խաղավական ճամբով իւր քաղաքական յաջմանակները կը կատարէ: Մասեալ ամիս այս տեղն է հաղորդած էինք ուսու-պարսկական փոխառութիւնը. այս ամիս Ոռուսիս Օսմանիան Գետութեան հետ առանձին դաշնադրութեամի Օսմանիան պետութեան Ծոսիս սահմանին մօտ եղող զաւառաց մէջ երկաթուուր շինելու արտօնութիւնը կը ստանայ, այնպիսի պայմանաւ որ ի դիպուածի որ Օսմ. Պետութեանն անձամբ երկաթուուին շինել ուզէ դրամական յարաբերութիւններն Օռուսիոյ հետ ունենայ միայն եւ ոչ ուրիշ պետութեան մը հետ: Այս դաշնաց կայսերական սուրազութիւնն որ ցայժմ դեռ չէ տրուած՝ շատ նեռու չէ, եւ այս օրերս կը հրատարակուի:

Փիշիպենամ կղզենաց վրայ պատերազմն միշտ կը շարունակուի Ամերիկացուց համար անտանելի կերպարանը մ'աննելով, շուրջա պատերազմն է այս: Ազուինալոյ իւր օրքը ցրցնած է եւ փորքիկ քանակներու քածնած, որոնք զւմերիկայիս շատ կը յոզնեցնեն, եւ ասկէ իրենք ամենամծ օգուտը կը քաղնին. ամսոյս սկզբները պայտամիր յաջողեցան ամերիկան ամբողջ վաշտ մը քայլայելու, զերի բռնելով 49 նողի, որոնց

մէջ պաշտօնականներ, վաշտին հրամանատարը, 100 Ժ եւ միծարանակ պաշտը: Պիրշ ծակատի մը մէջ յաջողած էին արդէն ասոնք Ամերիկեան քանակին հրամանատար մը զգորավազ Լավդէն սպամնելու: Կղզեցիր ամենայն կերպով ասկրստամբաց կօգնեն՝ ակնայտնի իսկ, առանց ամերիկեան քանակին ներկայութեանէն քաշուելու, որուն տկարութիւնն այլշատի մեծ է որ կըսուի թէ իրենց հրացաններուն զնուարութեանն անդին չեն կրնար զավել:

Ք Պ Ե Ն Դ Ե Կ Ա Խ Ի Թ Ի Ւ

Ո Ս Ո Ւ Տ Ն Շ Ա Կ Ա Ն

ՄԱՏԽՆԱԳՐԱՆՑ - Նկատողութեաններ Փաւատոսի պատմութեան մերաբերամ. 97: - Ժողովածոյր առակաց Վարզանայ, նիւթեր պատմութեան Հայոց մշշնդարեան մատենագրութեան բառ նայագէտ նիկ. Մատի. 101:

ՊԱՏՐԱՆՆՆ - Նղնարեթուուույ Հայոց ազատ վաճառականութեան եւ ուրիշ բաներու նկատմամբ տրուած այնուայ պատմէններն ու հրամանակին բարեթ. 105: - Գամոր. 110:

ԳՐԱՆԱ - Ազագետու եւ իւր Յորդորուականը առ Յուատիփանու. 116:

Ո Տ Ա Ե Ռ Ո Վ Ե Ք

ՆՈՐ ԿՐԱՍԱՐԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵ. 121:

ԱԶԳԱՅԵԽ ԹԵՐԹԵՐԸ ԺՄՂԿՀՓՈԽՆՀ - 1. Կազմակենական քաջազնութիւնը: - 2. Պառ ըիս քութանդանէսին ժամանակութիւնն եւ այս ասամասութիւնը: - 3. Տակամնեան եւ Բաժխնչական Պարփիս մէջ: - 4. "Նոր Կենացին" անուստանաննեն: - 5. Տրայրական օգութիւնն եւ անոր իններորդ որբանոցը: - 6. "Շափող" - նոր բուզաբարայ լրագեր մըն ալ: - 7. "Մըրին երփեան" արագատիպը: - 8. Կովկասի ուսական նոր լրագեր մը 124:

Ք Ա Ն Վ Բ Ո Կ Ա Ն Ե Խ Ե Խ Ա Վ Ո Ւ Թ Ի Ւ

ԿՐԱՍԱՐԱՌՈՒ ԵՎ ՊԱՍԱԽԱՆԱՑՈՒ ԽՄՐԱՑԻՔ

Գ. Ա Ր Ա Բ Ե Լ Գ. Ա Ր Ր Ո Ն

Գ Ի Ն Ն Ա Յ Ե Խ Ա Ր Ա Բ Ե Լ Ե Խ Ա Վ Ե Ր Բ Ե Ն